SPRAWDZIAN · WOS

Sprawdzian ze społeczności i wspólnot

Grupa A

WOS: grupy społeczne, wspólnoty lokalne, narodowe i etniczne

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 21

10 zadań, 21 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Wspólnoty wirtualne (internetowe) różnią się od tradycyjnych wspólnot lokalnych przede wszystkim tym, że:

(A) Mają charakter formalny i sformalizowaną strukturę prawną, zarejestrowaną w urzędowych rejestrach
(B) Ich członkowie są połączeni wspólnymi zainteresowaniami lub celami niezależnie od miejsca zamieszkania
(C) Nie mogą wpływać na życie społeczne poza internetem, ponieważ ich członkowie nie spotykają się osobiście
(D) Powstają na podstawie więzi rodzinnych i sąsiedzkich łączących ludzi z tej samej miejscowości

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Ferdinand Tönnies rozróżnił dwa typy więzi społecznych. Wspólnotę opartą na naturalnych, emocjonalnych i trwałych relacjach (np. rodzina, sąsiedztwo) określił mianem:

(A) Gesellschaft
(B) Gemeinschaft
(C) anomii
(D) kohorty społecznej

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–2 pkt)

Oceń zdania o rodzinie.

1. Konstytucja RP określa małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny.	**P**	**F**
2. Rodzina nuklearna (mała) składa się z rodziców i dzieci.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–4 pkt)

Dopasuj termin do definicji.

1. Marginalizacja	...	A. Włączenie z zachowaniem odrębności kulturowej
2. Segregacja	...	B. Pełne wchłonięcie mniejszości przez kulturę większości
3. Integracja	...	C. Fizyczne oddzielenie grup (np. getta)
4. Asymilacja	...	D. Wykluczenie grupy z życia społecznego

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–4 pkt)

Dopasuj typ więzi społecznej (wg Durkheima i innych) do jej opisu.

1. Więź mechaniczna (Durkheim)	…	A. wynikająca z podziału pracy i wzajemnej zależności specjalistów
2. Więź organiczna (Durkheim)	…	B. oparta na osobistych relacjach, sympatii i niepisanych zwyczajach
3. Więź formalna	…	C. oparta na podobieństwie jednostek, wspólnych wartościach i tradycji
4. Więź nieformalna	…	D. regulowana wyłącznie przepisami prawa i regulaminami organizacji

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–1 pkt)

Uzupełnij: Zespół względnie trwałych relacji łączących jednostkę z innymi członkami zbiorowości, oparty na wzajemnych oczekiwaniach, zaufaniu i poczuciu przynależności, nazywamy w socjologii (1) _____ społeczną.

(1) do wyboru: normą / sankcją / kontrolą / więzią

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Wyjaśnij różnicę między grupą pierwotną (pojęcie wprowadzone przez Ch. H. Cooleya) a grupą wtórną. Podaj po jednym przykładzie każdej z nich.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Wyjaśnij różnicę między asymilacją a integracją w kontekście mniejszości narodowych.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, czym różni się grupa formalna od grupy nieformalnej. Podaj po jednym przykładzie każdej z nich.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Wyjaśnij różnicę między wspólnotą (Gemeinschaft) a zrzeszeniem (Gesellschaft) w klasyfikacji Ferdinanda Tönniesa. Podaj po jednym przykładzie każdej z tych form.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/wos/spolecznosc-i-wspolnoty

SPRAWDZIAN · WOS

Sprawdzian ze społeczności i wspólnot

Grupa B

WOS: grupy społeczne, wspólnoty lokalne, narodowe i etniczne

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 21

10 zadań, 21 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Wspólnota lokalna (np. mieszkańcy jednej wsi lub dzielnicy) różni się od wspólnoty wyobrażonej (np. narodu) przede wszystkim tym, że:

(A) jej członkowie mają bezpośredni, osobisty kontakt i wzajemnie się znają
(B) jest oparta wyłącznie na wspólnym języku urzędowym
(C) nie może liczyć więcej niż stu członków
(D) powstaje wyłącznie na mocy aktu prawnego wydanego przez państwo

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

W jaki sposób wybierany jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta w Polsce?

(A) wybierają go radni na pierwszej sesji rady gminy
(B) mianuje go wojewoda po zasięgnięciu opinii starosty
(C) wybierają go mieszkańcy gminy w wyborach powszechnych i bezpośrednich
(D) wskazuje go minister właściwy do spraw administracji publicznej

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–2 pkt)

Oceń zdania o mniejszościach w Polsce.

1. Komitet wyborczy mniejszości niemieckiej jest zwolniony z progu wyborczego 5%.	**P**	**F**
2. Język kaszubski ma w Polsce status języka regionalnego.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–4 pkt)

Dopasuj typ wspólnoty/zbiorowości do jej głównego kryterium przynależności.

1. Naród	...	A. wspólne poczucie tożsamości, historia i (zwykle) język, niekoniecznie terytorium
2. Wspólnota lokalna	...	B. wspólne miejsce zamieszkania i bezpośrednie, osobiste relacje sąsiedzkie
3. Diaspora	...	C. wspólna wiara i praktyki religijne
4. Wspólnota wyznaniowa	...	D. wspólne pochodzenie etniczne przy jednoczesnym rozproszeniu geograficznym

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–4 pkt)

Dopasuj typ wspólnoty do odpowiadającego mu przykładu.

1. Wspólnota lokalna	…	A. Obywatele Polski obchodzący wspólnie Święto Niepodległości
2. Wspólnota regionalna	…	B. Mieszkańcy jednej wsi organizujący dożynki
3. Wspólnota narodowa	…	C. Użytkownicy forum internetowego poświęconego wspólnemu hobby
4. Wspólnota wirtualna	…	D. Mieszkańcy województwa podlaskiego kultywujący wspólne tradycje regionalne

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–1 pkt)

Uzupełnij: Podstawowa, najmniejsza jednostka samorządu terytorialnego w Polsce, którą kieruje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, to (1) _____ .

(1) do wyboru: województwo / powiat / gmina / sołectwo

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Wyjaśnij różnicę między wspólnotą lokalną a wspólnotą wirtualną (internetową). Wskaż jedno wyzwanie związane z budowaniem więzi społecznych w ramach wspólnot wirtualnych.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Wyjaśnij pojęcie „dylemat wielokulturowości" — podaj argument za i przeciw multikulturalizmowi.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, na czym polega rola więzi społecznej w funkcjonowaniu wspólnoty lokalnej. Podaj jeden przykład działania wzmacniającego taką więź.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, na czym polega zjawisko kapitału społecznego we wspólnocie lokalnej. Podaj jeden przykład jego przejawu.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/wos/spolecznosc-i-wspolnoty

Sprawdzian ze społeczności i wspólnot

Grupa A

1. (1 pkt) **B**

2. (1 pkt) **B**

3. (2 pkt) **1. P; 2. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (4 pkt) **1–D, 2–C, 3–A, 4–B** — po 1 pkt za parę

5. (4 pkt) **1–C, 2–A, 3–D, 4–B** — po 1 pkt za parę

6. (1 pkt) **(1) więzią**

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Grupa pierwotna: mała, bezpośrednie relacje, silne więzi emocjonalne (np. rodzina, grupa rówieśnicza). Grupa wtórna: duża, formalna, celowa, relacje rzeczowe (np. partia polityczna, firma).
Punktacja: Różnica (1 pkt), przykłady (1 pkt).

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Asymilacja: mniejszość rezygnuje ze swojej kultury/języka i w pełni przejmuje kulturę większości. Integracja: mniejszość uczestniczy w życiu społecznym większości, ale zachowuje swoją tożsamość kulturową.
Punktacja: Asymilacja (1 pkt), integracja (1 pkt).

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Grupa formalna ma jasno określoną strukturę, cele, zasady członkostwa i często sformalizowane procedury działania, np. klasa szkolna lub zespół pracowniczy w firmie. Grupa nieformalna powstaje spontanicznie, na bazie wspólnych zainteresowań lub sympatii, bez formalnych reguł członkostwa, np. grupa znajomych spotykających się na wspólne treningi biegowe.
Punktacja: Poprawne wyjaśnienie grupy formalnej – jasno określona struktura, cele i zasady członkostwa (1 pkt) + poprawne wyjaśnienie grupy nieformalnej wraz z przykładami (1 pkt). Max 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wspólnota (Gemeinschaft) to grupa oparta na trwałych, emocjonalnych i tradycyjnych więziach, w której relacje mają charakter naturalny, np. rodzina lub sąsiedztwo we wsi. Zrzeszenie (Gesellschaft) to natomiast forma współżycia oparta na relacjach celowych, formalnych i umownych, w której ludzie łączą się dla osiągnięcia konkretnego celu, np. spółka akcyjna lub stowarzyszenie zawodowe.
Punktacja: Poprawne wyjaśnienie wspólnoty – więzi oparte na emocjach, tradycji, bliskości (1 pkt) + poprawne wyjaśnienie zrzeszenia – relacje celowe, formalne, umowne, z przykładami (1 pkt). Max 2 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **A**

2. (1 pkt) **C**

3. (2 pkt) **1. P; 2. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (4 pkt) **1–A, 2–B, 3–D, 4–C** — po 1 pkt za parę

5. (4 pkt) **1–B, 2–D, 3–A, 4–C** — po 1 pkt za parę

6. (1 pkt) **(1) gmina**

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wspólnota lokalna opiera się na bezpośrednich, twarzą w twarz, kontaktach osób zamieszkujących wspólne terytorium, natomiast wspólnota wirtualna (internetowa) skupia osoby połączone wspólnym zainteresowaniem lub celem, komunikujące się za pośrednictwem internetu, niezależnie od miejsca zamieszkania. Wyzwaniem związanym z budowaniem więzi w ramach wspólnot wirtualnych jest ich często mniejsza trwałość i głębia w porównaniu z relacjami opartymi na bezpośrednim, długotrwałym kontakcie, a także trudność w pełnej weryfikacji tożsamości innych uczestników.
Punktacja: Poprawne wyjaśnienie różnicy — wspólnota lokalna oparta na bezpośrednich, terytorialnych kontaktach, wspólnota wirtualna na relacjach zapośredniczonych przez internet (1 pkt) + trafnie wskazane wyzwanie (1 pkt). 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Za: wzbogacenie kulturowe, tolerancja, innowacyjność wynikająca z różnorodności. Przeciw: ryzyko tworzenia „równoległych społeczeństw" (gettoizacja), brak wspólnych wartości, konflikty kulturowe.
Punktacja: Za (1), przeciw (1).

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Więź społeczna buduje poczucie przynależności mieszkańców do wspólnoty lokalnej, wzmacnia wzajemne zaufanie i skłonność do współdziałania na rzecz wspólnych spraw, np. inwestycji czy wydarzeń kulturalnych. Przykładem działania wzmacniającego więź lokalną jest organizacja corocznego święta gminy lub dożynek, w które angażują się mieszkańcy.
Punktacja: Poprawne wyjaśnienie roli więzi społecznej (buduje poczucie przynależności, zaufanie i gotowość do współdziałania mieszkańców na rzecz wspólnych spraw) — 1 pkt. Trafny przykład działania wzmacniającego więź (np. wspólne wydarzenia lokalne, budżet obywatelski) — 1 pkt. Łącznie 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Kapitał społeczny to zasób wynikający z sieci wzajemnego zaufania, norm współpracy i więzi między mieszkańcami wspólnoty lokalnej, ułatwiający im wspólne działanie na rzecz dobra ogółu. Przykładem jego przejawu jest aktywne uczestnictwo mieszkańców w pracach organizacji pozarządowych lub w konsultacjach dotyczących budżetu obywatelskiego gminy.
Punktacja: Poprawne wyjaśnienie pojęcia (zasoby wynikające z sieci wzajemnego zaufania, norm współpracy i zaangażowania obywatelskiego, ułatwiające wspólne działanie na rzecz dobra wspólnego) — 1 pkt. Trafny przykład przejawu kapitału społecznego — 1 pkt. Łącznie 2 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 21 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	19–21 pkt
dobry (4)	16–18 pkt
dostateczny (3)	11–15 pkt
dopuszczający (2)	7–10 pkt
niedostateczny (1)	0–6 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/wos/spolecznosc-i-wspolnoty**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.